

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Необхідною умовою ефективного функціонування економіки України є забезпечення фінансової стійкості банківської системи як одного з найважливіших інституційних суб'єктів фінансової системи країни. Досягти цієї якісної характеристики можливо тільки при забезпеченні фінансової стійкості кожного окремого банку.

Первісна класифікація факторів, що формують фінансову стійкість банку, будується за розподілом їх на ендогенні, які залежать від функціонування самого банку, та екзогенні (зовнішні: економічні, соціально-політичні та фінансові).

Щодо забезпечення фінансової стійкості банку виділяють такі взаємопов'язані напрями: стійкість капітальної та ресурсної бази; організаційно-структурну стійкість банку; комерційну стійкість банку.

До побудови системи оцінки банківської діяльності, тобто рейтингової оцінки, що заснована на фінансових показниках і даних балансу банку, застосовують такі методичні підходи: індексний метод, номерну систему і бальний підхід. Дані підходи комплексно характеризують діяльність банків із урахуванням їхніх активних і пасивних операцій, що дає можливість визначити комплексну оцінку становища банку на ринку, на підставі якої приватний вкладник або юридична особа зможуть прийняти те чи інше рішення.

Найбільш узагальнену оцінку фінансового стану банку дає система рейтингу банку CAMEL, яка містить такі суттєві складові стійкості банків, як: достатність капіталу; якість активів; менеджмент; рентабельність і ліквідність.

Для впорядкування рейтингів серед банків країн СНД значно поширеним є метод синтетичного коефіцієнта, результатом застосування якого є його розрахункове значення, що і є відображенням позиції банку.

У світовій практиці, поряд із традиційними методами аналізу фінансового стану банку, широко застосовуються економіко-математичні методи. Одним із найбільш перспективних підходів до аналізу та оцінки надійності та фінансової стійкості вітчизняних банків є підхід із використанням методів багатовимірної статистичного аналізу, зокрема методів розпізнавання образів та кластерного аналізу. Це дає змогу значно розширити та вдосконалити методологічні можливості та принципи рейтингової оцінки стану фінансової стійкості банків, оскільки слугує додатковим інструментом нагляду за банківською системою, передусім, пруденційного, а також може використовуватись банківськими аналітиками для експрес-оцінки роботи власного банку, аналізу фінансової стійкості банків-контрагентів та незалежними рейтинговими агентствами для складання рейтингу вітчизняних банків.

Для визначення оцінки ефективності діяльності банку на основі групи чи системи показників може бути використаний метод PATTERN, у результаті застосування якого отримані значення – ранги, що розглядаються як характеристики ефективності діяльності кожного суб'єкта в загальній сукупності.

До основних переваг методу PATTERN можна віднести такі: необмеженість кількості суб'єктів та критеріїв порівняння; відсутність або зведення до мінімуму суб'єктивних оцінок; отримання цифрового кінцевого показника фінансової стійкості окремого суб'єкта чи системи в цілому.

Лук'янець, О.В. Методичні підходи до визначення оцінки фінансової стійкості банківської системи [Текст] / О.В. Лук'янець // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня – 1 червня 2007 р., м. Суми). – Суми: УАБС НБУ, 2007. – С. 135-136.